

מבחר פירושים והארות על
טקסטים מתוך הספרות
הערבית הקלאסית – חלק ב

ניצה בינדר

19 זואג מוחמד (ס)

חַדִּיגָהּ בִּנְתּוֹ חוּלִיד (ש' 1): לפני נישואיה למוחמד הייתה נשואה פעמיים והתאלמנה. היא הייתה סוחרת ובעלת עסקים. היא העסיקה אנשים, ושיתפה אותם ברווח. לבסוף הציעה למוחמד, שיישא אותה לאישה. הם נישאו, כשהוא בן 25 שנה והיא בת 40.

אין ספק, שנישואין אלה גרמו לפסוק 8 ב-סוּרַת הַזִּיכָּר (93): **وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى** - "ומצא אותך עני והעשירך". הוא לא נשא אישה אחרת כל עוד היא הייתה בחיים. ייתכן, שכך היה כתוב בחוזה שביניהם. היא הייתה גם האדם הראשון, שהאמין בשליחותו. מאחר שהתחתנה עם מוחמד, מפארת ההיסטוריה את חַדִּיגָהּ. אף ש-חַדִּיגָהּ מציעה את עצמה למוחמד, בסופו של דבר מוחמד בא לבקש את ידה עם דודו, והם הולכים אל אביה, כלומר, פועלים על פי כל המוסכמות. חַדִּיגָהּ מתה, כנראה, זמן לא רב לאחר נישואיהם, כי מוחמד הספיק לשאת עוד כמה נשים אחריה.

שָׂרִיף (ש' 11): מי שאומרים עליו שָׂרִיף הוא מצאצאי מוחמד או עָלִי.
מי שלובש טורבן ירוק הוא שָׂרִיף עָלִי.
סַיִד (ג) סָאדָה: צאצאי מוחמד.
חֻוָּאגָה: כינוי ליהודי.
קֻרָבָה, בלי פירוט איזו קרבה.
קֻרָבָה (ש' 12): ניגודה של מילה זו היא המילה גֻרָבָה - זרות שבטית.

תופעות תחביריות:

- ש' 1: **سَنَّةٌ - تَمَيِّزُ الأَعْدَادِ** (השם אחרי המספרים 11-99 יבוא ביחיד וביחסה שנייה).
חַדִּיגָהּ - שם מחוסר תַּוּנִין (מסתיים בֶּ-).
ש' 2: **امْرَأَةٌ - خَبَرَ كَانَ**.
تَاجِرَةٌ ذَاتُ شَرَفٍ وَمَالٍ - خَبَرَ كَانَ + שם התואר שלו כנסמד.
ש' 3: **إِيَّاهُ - مَوْشَا יִשְׂרָאֵל**. במילה זו משתמשים רק באחד משני המקרים הבאים:

1. כאשר אחרי פועל באים שני מושאים ישירים, ששניהם בצורת כינוי חבור (כמו במקרה זה).

2. כאשר רוצים להקדים לפועל מושא המופיע בצורת כינוי

חבור [ראה سورة الفاتحة (1) פס' 5: إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ - "אותך

נעבוד וממך נבקש עזרה"].

המושא השני נוסף למילה יֵאָ.

تَجَعَّلَهُ لَهُمْ - جملة صفة .

قَوْمًا تَجَارًا - خَبَر كَانَ .

تاجراً - نائب مفعول مطلق .

ש' 5:

ש' 5-6: مَا كَانَتْ تُعْطِي غَيْرَهُ مِنَ التَّجَارِ - מבנה של مَا ... מִן (מִן הַבִּיָּאן) (ראה

קטע 13 לעיל, עמ' 41).

ש' 7: مَيْسَرَةً - שם מחוסר תנוי (מסתיים בֶּ-).

ש' 9: قَافِلًا - חָל.

مَكَّة - שם מחוסר תנוי (מסתיים בֶּ-).

ש' 10: قَرِيبًا - מفعול מطلق.

ש' 11: أَمْرًا حَزِيمَةً شَرِيفَةً لَبِيَّةً - خَبَر كَانَ + שמות התואר שלו.

ש' 12: يَا بَنَ عَمٍّ - نداء. השם הקרוי הוא צירוף סמיכות, לכן הנסמך

מופיע ביחסה שנייה.

عَمٍّ - تَرْخِيم.

ש' 13-14: أَوْسَطَ نِسَاءِ قُرَيْشٍ - خَبَر كَانَ + סומך, שהוא עצמו נסמך לשם

שאחריו.

ש' 14: نَسَبًا - تَمْيِيز.

وَأَعْظَمَهُنَّ شَرَفًا - خَبَر كَانَ + תְּמִיז.

وَأَكْثَرَهُنَّ مَالًا - خَبَر كَانَ + תְּמִיז.

حَرِيصًا - خَبَر كَانَ .

ש' 16: حَمَزَةً - שם מחוסר תנוי (מסתיים בֶּ-).

خُوَيْلِدُ بْنُ أَسَدٍ - על השם إِبْن.

ש' 17: أَوَّلَ امْرَأَةٍ - خَبَر كَانَ + סומך.

תרגום:

נישואי מחמד (תפילת אללה עליו וברכתו)

כאשר הגיע שליח אללה (תפילת אללה עליו וברכתו) לגיל 25, התחתן עם ח'דיג'ה

בת ח'וילד. ח'דיג'ה הייתה סוחרת בעלת כבוד וכסף. האנשים סחרו ברכושה, והיא

הייתה נוהגת לתת לאנשים לעשות זאת תמורת רווח מסוים. قُرَيْش היו שבט סוחרים.

כאשר שמעה על שליח אללה (תפילת אללה עליו וברכתו) מה ששמעה – על כנות דיבורו, מהימנותו הגדולה ואצילות תכונותיו, שלחה אליו והציעה לו, שייצא עם כסף שלה לאלשאם כסוחר, והיא תיתן לו סחורה, כפי שהיא נותנת לאחרים. הסכים שליח אללה (תפילת אללה עליו וברכתו) לכך, ויצא עם כספה. עמו יחד יצא העלם שלה מִסְהָ, עד שהגיע לאלשאם.

אחר כך מכר שליח אללה (תפילת אללה עליו וברכתו) את הסחורה, שעמה יצא, וקנה מה שרצה לקנות. אחר כך בא בשיירה לִמְכָּה, ועמו מִסְהָ. בִּמְכָּה, כאשר הביא לח'דיג'ה את כספה, מכרה את מה שהביא, ו[כספה] הוכפל, או כמעט הוכפל. ח'דיג'ה הייתה אישה תקיפה, מכובדת ונבונה. היא שלחה אל שליח אללה (תפילת אללה עליו וברכתו) ואמרה לו: "בן דודי, אני רוצה בך בגלל הקרבה המשפחתית, בגלל היותך במעמד מרכזי וחשוב בקרב שבטך, בגלל מהימנותך, תכונותיך הטובות וכנות דברך". אחר כך הציעה לו את עצמה. באותו הזמן הייתה ח'דיג'ה בעלת המעמד הגבוה ביותר מבין נשות قُرَيْش מבחינת ייחוס, המכובדת ביותר מביניהן והעשירה ביותר מביניהן. כל אנשיה השתוקקו אליה, לו יכלו לכך (לשאתה לאישה). כאשר אמרה זאת לשליח אללה (תפילת אללה עליו וברכתו), הוא ציין זאת בפני דודיו, ויצא עמו דודו חמזה, עד שבא אל ח'וילד בן אסד, אירש אותה והתחתן עמה. היא הייתה האישה הראשונה, שעמה התחתן שליח אללה (תפילת אללה עליו וברכתו), והוא לא התחתן עם אחרת עד שמתה.

22 رسول الله (ص) يدخل مكة

כיבוש מֶכָּה היה בשנת 8 להג'רה/630 לספירה.

העילה לקרב: רציחתו של מוסלמי בידי אחד מבני מֶכָּה (על רקע פרטי בהחלט). בשנת 630 חונה מוחמד עם צבא גדול בקרבת מֶכָּה (בחודש רִמְזָן). מנהיג שיירת בִּדְר בא במגע עם מוחמד, ועושה עוימו הסכם (תוכנו לא ידוע). בני מֶכָּה אינם נלחמים, ויש התנגדות מועטה בלבד (20 מאנשי מֶכָּה נהרגו, ו־3-2 מוסלמים). מוחמד מבטיח לא לפגוע במי שלא ירים נשק, ומקיים את הבטחתו. רק שתי משורות, שחיברו שירי גנאי נגדו, הוא הורג.

המוסלמים נכנסים לִמְכָּה, ומוחמד עושה הקפות סביב ה־כַּעֲבָה, ומצווה על שבירת האלילים. יחסו – נדיב ביותר. הוא מכריז על מֶכָּה כעל חֶרָאם. הוא נשאר בעיר שבועיים-שלושה. במהלכם הוא לא מתפלל בה תפילה רגילה, אלא תפילה קצרה, כדרכו של